

**Inventarisatie van gebouwbewonende vleermuizen aan de
Drieënhuizerweg 23 te Kootwijkerbroek**

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Inventarisatie van gebouwbewonende vleermuizen aan de Drieënhuizerweg 23 te Kootwijkerbroek

Colofon:

Opdrachtgever: Dhr. Lagerweij

Tekst en foto's: J.H.S. Rijsdijk MSc.

Rapportkenmerk: R20003-01

Status rapport: Definitief

Datum: 19-10-2020

Contact: Natuurkompas Ecologisch onderzoek & advies
Ugchelseweg 86
7339 CL Ugchelen
06-15383223
info@natuurkompas.nl
www.natuurkompas.nl

© Natuurkompas. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins noch mag het zonder toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd

Natuurkompas is niet verantwoordelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurkompas. De opdrachtgever vrijwaart Natuurkompas voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
1.1	Aanleiding.....	2
1.2	Doel.....	2
1.3	Leeswijzer.....	2
2	Beleidskader.....	3
2.1	Inleiding Wet natuurbescherming.....	3
2.2	Soortbescherming.....	3
3	Soort(groep)beschrijving.....	5
4	Plangebied en werkzaamheden.....	6
4.1	Beschrijving onderzoeksgebied.....	6
4.2	Geplande werkzaamheden.....	7
5	Werkwijze.....	9
6	Resultaten en effectbeoordeling.....	10
6.1	Resultaten.....	10
6.2	Effectbeoordeling.....	11
7	Mitigatie en compensatie.....	12
8	Conclusies.....	13
	Bronnenlijst.....	2
	Bijlage 1. Schets van toekomstige inrichting.....	3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De familie Lagerweij heeft, bij monde van dhr. Top, bij de gemeente Barneveld een verzoek ingediend tot een bestemmingsplanwijziging voor het perceel Drieënhuizerweg 23/23bis te Kootwijkerbroek. Het voornemen is om een kapschuur, een aanbouwtje aan een varkensstal en voormalige boerenwoning te slopen en een nieuwe woning te realiseren. De agrarische bedrijfswoning wordt dan omgezet naar een woonbestemming met inwoning.

Ten behoeve van deze ontwikkeling heeft ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Natuurkompas in 2019 een flora- en faunaquickscan en aanvullend een steenuil- en huismusinventarisatie uitgevoerd. Op basis van deze onderzoeken is een ontheffingsaanvraag ingediend bij de provincie Gelderland. De provincie heeft hierop aangegeven naast de reeds uitgevoerde onderzoeken ook een vleermuisinventarisatie te verlangen. De familie Lagerweij heeft Natuurkompas gevraagd ook dit onderzoek te verzorgen.

In voorliggende rapportage worden de gehanteerde methodiek en de resultaten van het nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen beschreven. Daarnaast wordt ook kort ingegaan op het voornemen van de familie Lagerweij, welke is gewijzigd ten opzichte van de situatie in 2019.

1.2 Doel

De inventarisatierapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Zijn er voortplantings- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig?
- Welke soort(en) betreft het?
- Welke functie(s) vervullen de te slopen gebouwen voor deze soort(en)?
- Welke negatieve effecten kunnen deze soorten ondervinden door de voorgenomen ingreep?
- Is er als gevolg van de voorgenomen plannen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming?
- Is het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk?
- Is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is ingedeeld in verschillende hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt het beleidskader, de Wet natuurbescherming, toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt een korte soort(groep)beschrijving gegeven. Hoofdstuk 4 bevat de ligging van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden, waarna in hoofdstuk 5 de werkwijze wordt toegelicht. In hoofdstuk 6 worden de resultaten van de inventarisatie beschreven en worden de effecten van de voorgenomen ingreep bepaald. In hoofdstuk 7 worden mitigerende en compenserende maatregelen beschreven waarmee negatieve effecten op beschermde soorten kunnen worden voorkomen. De toetsing wordt afgesloten met een conclusie in hoofdstuk 8. Eventuele relevante (verspreidings)literatuur is opgenomen in een literatuurlijst.

2 Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op voor de voorgenomen ingreep relevante natuurwetgeving en het natuur- en soortenbeleid van de diverse overheden. In deze rapportage wordt ingegaan op hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk is de soortbescherming vastgelegd. Daarnaast wordt kort het beleidskader voor gebiedsbescherming geschetst.

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en voegt drie 'oude' natuurwetten samen: de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming is de bescherming en ontwikkeling van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Op termijn gaat de Wet natuurbescherming op in de Omgevingswet. De uitwerking van de Wet natuurbescherming is vastgelegd in de Regeling Natuurbescherming en het Besluit Natuurbescherming. De Provincie Gelderland, waar dit project plaatsvindt, heeft de volgende relevante verordeningen en regelingen voor natuurbescherming vastgesteld:

- Omgevingsverordening Gelderland
- Omgevingsvisie Gelderland

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) nog drie hoofdstukken die van belang zijn voor ruimtelijke ingrepen. Dit betreft hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (Soorten) en hoofdstuk 4 (Houtopstanden). In voorliggende rapportage wordt enkel ingegaan op soortbescherming.

2.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) kent een apart hoofdstuk waarin de soortbescherming is vastgelegd. De Wnb kent 4 beschermingsregimes voor soorten:

- art 3.1: bescherming van vogels die onder de Vogelrichtlijn vallen – dit zijn alle vogels;
- art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn – ook wel 'strikt beschermde soorten genoemd';
- art 3.10: bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming - dit zijn deels meer algemene soorten die enkel nationaal beschermd worden en geen bescherming genieten onder Europese regelgeving.
- Algemene zorgplicht zoals verwoord in artikel 1.11.

In de genoemde artikelen is bepaald voor welke handelingen een vrijstelling kan worden verleend van de tevens in dat artikel genoemde verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen uit de Wnb zijn (iets) anders geformuleerd dan de verbodsbepalingen uit de Ffwet. De verbodsbepalingen komen er kortweg op neer dat vogels en andere beschermde soorten niet (opzettelijk) gedood of opzettelijk verstoord mogen worden en dat nesten/voortplantingsplaatsen en rustplaatsen niet beschadigd of vernield mogen worden. Planten mogen niet worden geplukt of vernield. Voor vogels geldt daarbij dat nesten niet weggenomen mogen worden¹.

Daarnaast is de lijst met beschermde soorten gewijzigd: naast de overgehevelde en toegevoegde soorten (vaatplanten, vlinders) is er een groot aantal soorten dat geen beschermde status meer heeft in de Wnb. Dit betreffen voornamelijk vaatplanten en vissen.

---

¹ De term jaarrond beschermde nesten (met een verdeling in 5 categorieën) is niet in de wet genoemd. De verwachting is wel dat uitwerking van dit onderwerp door provincies gevolgd gaat worden.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wnb zal voor deze soorten een ontheffingsplicht gaan gelden, behalve als het bevoegd gezag, de Provincie of ministerie van LNV, door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling wordt overgeheveld naar de provincie².

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Gelderland heeft in januari 2017 de provinciale verordening en vrijstelling gepubliceerd. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën in geval van ruimtelijke ontwikkeling. Deze soorten stonden voorheen op tabel 1 van de Flora- en faunawet.

Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

---

² Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van Wet natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang).

3 Soort(groep)beschrijving

Vleermuizen zijn nachtactieve dieren die overdag verblijven in besloten ruimtes. Ze kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de watervleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen. Er wordt onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen. Er zijn bijvoorbeeld kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen, waar zij wegcruipen in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen of achter luiken (BIJ12, 2017; Dietz *et al.*, 2011). Andere soorten verblijven in bomen in holten, achter de bast. Een groot aantal soorten overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Vleermuizen maken vaak jaren achtereen gebruik van dezelfde verblijfplaatsen.

Afhankelijk van de weersomstandigheden worden de meeste vleermuissoorten in april weer actief. Zij verlaten dan hun winterverblijfplaats. In de periode van half mei tot eind juli vormen de vleermuizen kraamkolonies. Deze kolonies bestaan enkel uit volwassen vrouwtjes en hun jongen. De mannetjes verblijven dan alleen of in kleine groepjes in zogenaamde zomerverblijfplaatsen. Tussen half juli en half augustus vallen de kraamkolonies uit elkaar en verspreiden de vrouwtjes en de jonge dieren zich over de omgeving. Vanaf circa half augustus breekt voor de meeste vleermuissoorten het parseizoen aan. Het parseizoen loopt door tot grofweg eind september. De mannetjes proberen in deze periode één of meerdere vrouwtjes mee te lokken naar hun verblijfplaats, de paarverblijfplaats, om daar met ze te paren.

Afhankelijk van de weersomstandigheden gaan de meeste vleermuissoorten vanaf oktober in winterrust. Dit kan alleen of in kleine groepjes in zogenaamde winterverblijfplaatsen. Bij strenge en langdurige vorstperiodes kunnen sommige soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, zich ook massaal verzamelen in zogenaamde massawinterverblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen soms wel duizenden dieren omvatten.

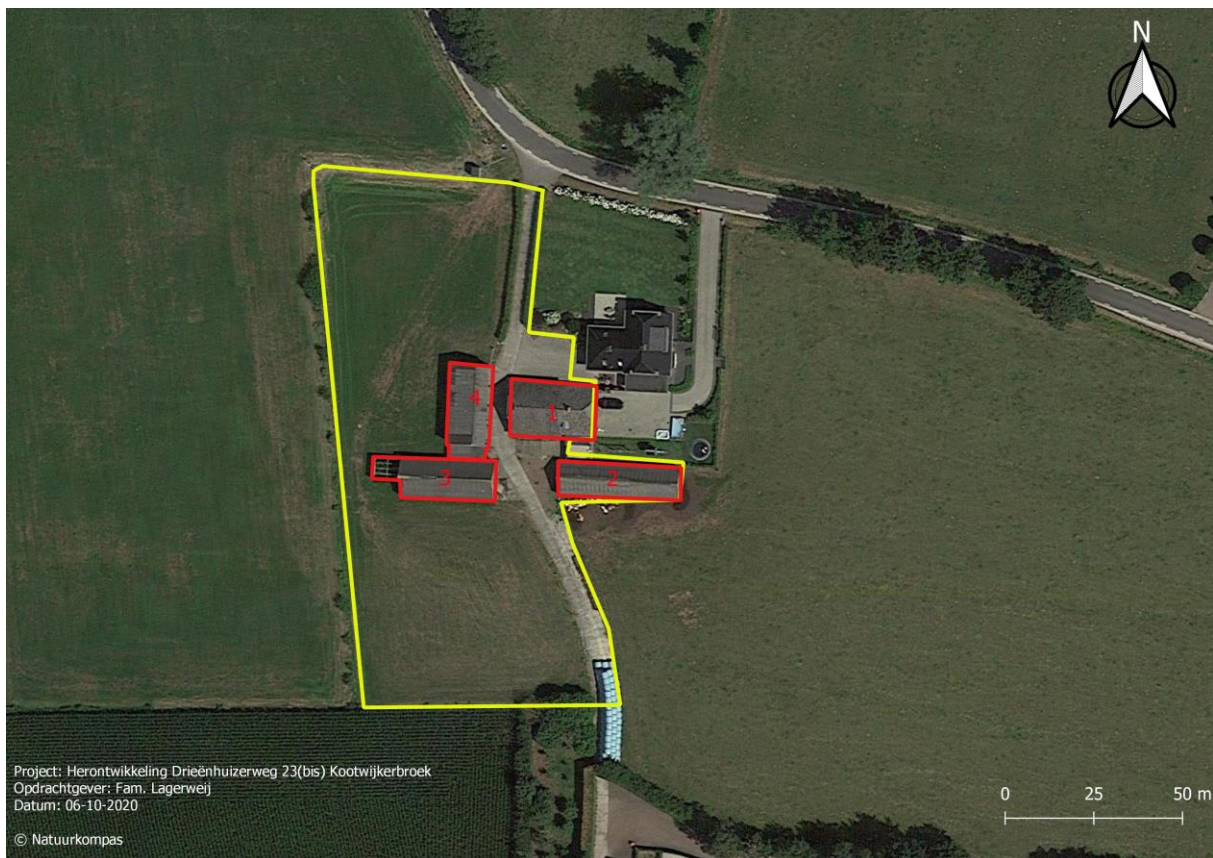
Vanuit hun verblijfplaats vliegen vleermuizen vaak via een vaste route naar hun foerageergebied. Dit worden vaste vliegroutes genoemd. Vaak wordt er bij deze vaste vliegroutes gebruik gemaakt van lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijklichamen of waterlichamen. Het behoud van deze lijnvormige elementen is vaak van groot belang voor het behoud van de lokale populatie. Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van hun leefgebied (zoals de vaste vliegroutes) zijn dan ook beschermd in de Wet natuurbescherming (art. 3.5 en 3.6 en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

4 Plangebied en werkzaamheden

4.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied is gelegen aan de Drieënhuizerweg 23(bis) te Kootwijkerbroek, in het buitengebied van de gemeente Barneveld, in de provincie Gelderland. Kootwijkerbroek ligt ten noorden van Ede, ten westen van Apeldoorn, ten zuiden van Putten en ten oosten van Amersfoort. Kootwijkerbroek ligt in de Gelderse Vallei. De directe omgeving van Kootwijkerbroek wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied in het noordwesten, westen en zuiden. Op iets grotere afstand bevinden zich de uitlopers van de Veluwe en de snelweg A1 in het noorden.

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Kootwijkerbroek en wordt in het oosten, zuiden en westen omringd door agrarisch grasland. In het noorden grenst het plangebied deels aan de Drieënhuizerweg, met aan de overzijde agrarisch grasland

Afbeelding 4.1: Globale ligging van het plangebied met in geel de grenzen van het plangebied en in rood de (genummerde) bebouwing binnen het plangebied. Bron: PDOK. Bewerking: Natuurkompas, 2020.

In de huidige situatie is het plangebied grotendeels bebouwd. Er staat een oudere woning met deel (nr. 1), een oude stal met aanbouwtje (nr. 2), nog een oude stal (nr. 3) en een kapschuur (nr. 4). Het overige deel van het plangebied is ofwel verhard of bestaat uit agrarisch grasland. Direct buiten het plangebied staat een woning (blijft behouden) met aan de voorzijde een tuin. In navolgende foto's (afbeelding 4.2) wordt een impressie van het plangebied gegeven ten tijde van de flora- en faunaquickscan uit 2019.

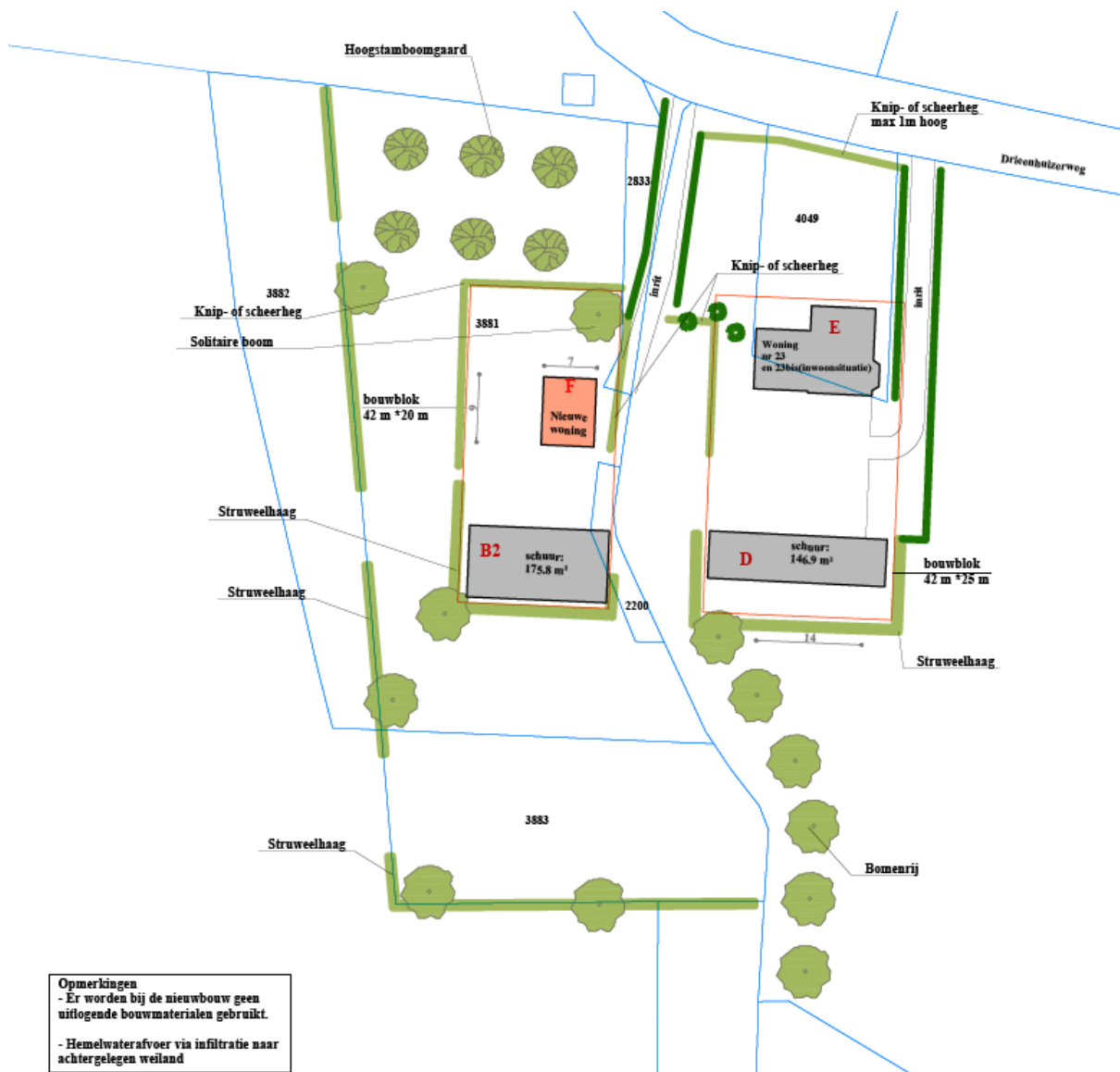

Afbeelding 4.2: Impressie van het plangebied: van linksboven naar rechtsonder: De oudere woning met deel, de oudere woning met deel gezien vanuit het zuiden, de oude stal, de andere oude stal, het aanbouwtje aan stal 3 en de kapschuur gezien vanuit het noorden. Foto's: Natuurkompas, 2019.

4.2 Geplande werkzaamheden

Ten opzichte van de situatie in 2019 zijn de plannen aangepast. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het slopen van de oudere woning met deel (nr. 1), de kapschuur (nr. 4) en het aanbouwtje aan stal 3. De beide oude stallen (nr. 3 en 4) blijven in de nieuwe plannen behouden. Na sloop wordt

op de vrijgekomen locatie een woning gerealiseerd. In afbeelding 4.3 is een impressie van de toekomstige situatie gegeven (zie ook bijlage 1).

Afbeelding 4.3: Impressie van de toekomstige inrichting. Bron: Graveland Bouwontwerp, 2020.

5 Werkwijze

Het onderzoek is door een deskundig ecooloog van Natuurkompas uitgevoerd conform de richtlijnen zoals beschreven in het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Het plangebied is gericht onderzocht op aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten. Hierbij is geïnventariseerd met behulp van batdetectors met time-expansion mogelijkheden (Pettersen D240x en Batlogger M). Hiermee kunnen vertraagde geluidopnames worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound en Batexplorer. Zo kan worden bepaald welke soorten in het plangebied aanwezig zijn. Na afstemming met de provincie Gelderland is besloten tot een inzet van één onderzoeker in zowel de kraam- als paartijd.

Tabel 5.1: Data en weersomstandigheden tijdens de inventarisatieronden.

Ronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden	Temp. (°C)	Wind (Bft)
1	29-05-2020	21.45 - 00.15	Droog en helder	15	NO 2
2	12-06-2020	02.18 – 05.18	Droog en bewolkt	15	NO 3
3	03-07-2020	22.00 – 00.30	Droog en bewolkt	17.5	ZW 3
4	26-08-2020	21.36 – 23.36	Droog en gedeeltelijk bewolkt	15	W 3
5	17-09-2020	20.50 – 22.50	Droog en gedeeltelijk bewolkt	13	NO 3

6 Resultaten en effectbeoordeling

6.1 Resultaten

29 mei 2020

In de avond van 29 mei 2020 zijn tijdens de inventarisatie géén vaste rust- of verblijfplaatsen vastgesteld. In totaal zijn 8 gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*), één rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en een onbekende vleermuis waargenomen. Het betrof in alle gevallen kortstondige waarnemingen van passerende dieren. De eerste waargenomen vleermuis is om 22.11 uur waargenomen. Dit dier vloog ten oosten van het plangebied in zuidelijke richting. Verspreid over de avond zijn in totaal 8 gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het betrof in alle gevallen solitair vliegende dieren die in noordelijke richting het plangebied doorkruisten. De rosse vleermuis is kortstondig waargenomen om 22.55 uur. Er zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

12 juni 2020

In de ochtend van 12 juni 2020 zijn in totaal 9 gewone dwergvleermuizen, twee laatvliegers (*Eptesicus serotinus*) en één ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) waargenomen. In alle gevallen betrof het kortstondige waarnemingen van passerende dieren. Zij vertoonden geen relatie met het plangebied. De laatste waarneming is gedaan om 04.31 uur. Dit betrof een gewone dwergvleermuis die in noordelijke richting, tussen de schuren door, door het plangebied vloog. Er zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen.

3 juli 2020

In de avond van 3 juli 2020 zijn in totaal drie gewone dwergvleermuizen, drie laatvliegers en één ruige dwergvleermuis waargenomen. Tussen 22.40 en 23.04 uur foerageerde één gewone dwergvleermuis een tijdje rond de uit baksteen opgetrokken schuren. De overige waarnemingen betroffen in alle gevallen passerende dieren die geen relatie vertoonden met het plangebied. Er zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

26 augustus 2020

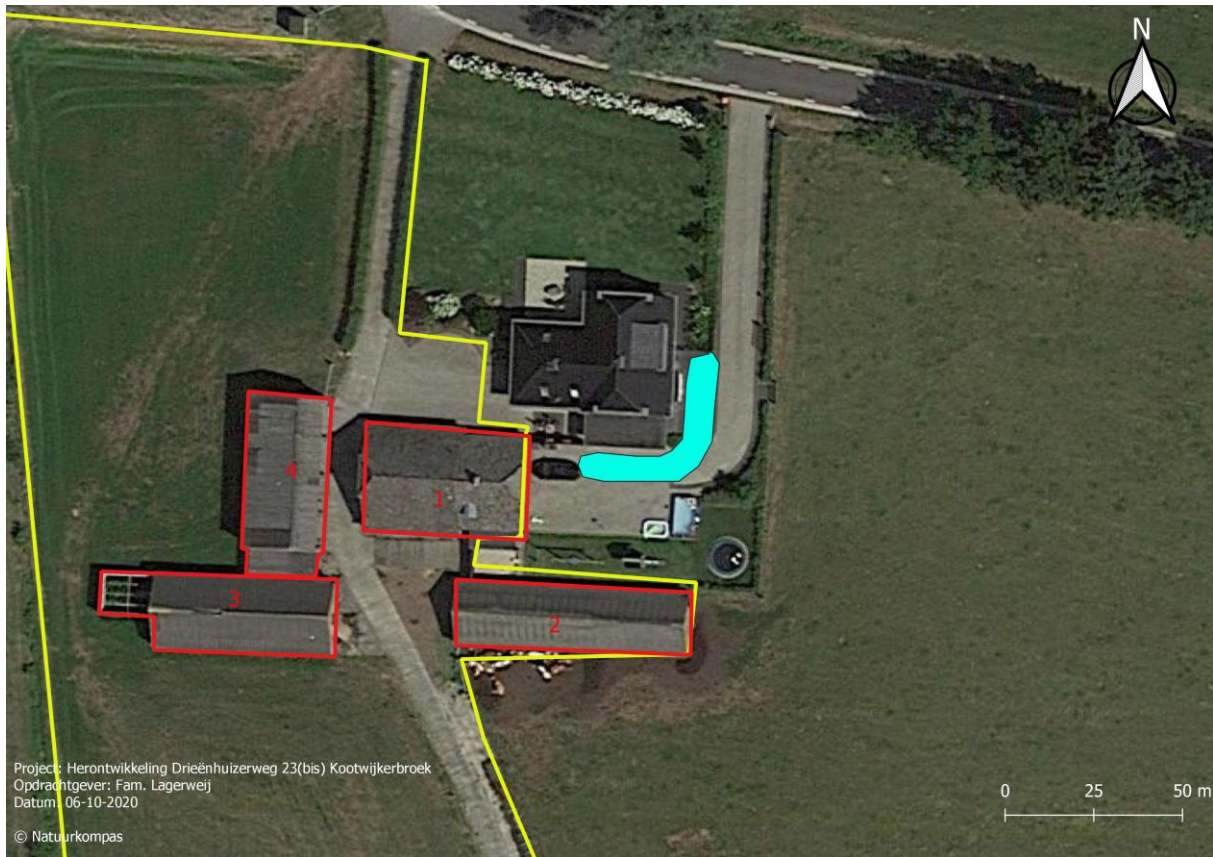
In de avond van 26 augustus zijn in totaal vijf gewone dwergvleermuizen, twee rosse vleermuizen, één meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en één laatvlieger waargenomen. Er is direct buiten het plangebied een paarterritorium van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze bevond zich langs de oost- en zuidgevel van de nieuwbouwwoning nr. 23. Het dier is daar baltzend van 22.55 uur tot het einde van de inventarisatie waargenomen. Er kan vanuit gegaan worden dat het dier ook een verblijfplaats heeft in deze woning. De overige waarnemingen betroffen kortstondige waarnemingen, van passerende dieren.

17 september 2020

In de avond van 17 september 2020 zijn in totaal tussen de drie en vijf gewone dwergvleermuizen en één laatvlieger waargenomen. Op dezelfde locatie als op 26 augustus is een baltsterritorium van een gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het dier is hier tussen 20.50 en 22.20 uur frequent baltzend waargenomen. Daarnaast zijn aan de zuidzijde van het perceel één of twee foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De overige waarnemingen betrof kortstondige waarnemingen van passerende dieren welke geen relatie met het plangebied vertoonden.

Tussenconclusie

Samengevat is er sprake van een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis in de nieuwbouwwoning nr. 23. Deze woning maakt geen onderdeel uit het van plangebied. De in het plangebied aanwezige bebouwing fungeert niet als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Wel fungeert het erf als foerageergebied voor een beperkt aantal gewone dwergvleermuizen maar gezien de zeer lage aantallen is er geen sprake van essentieel foerageergebied.

Afbeelding 6.1: Locatie van het paarterritorium van de gewone dwergvleermuis (lichtblauwe ellips). Bron: PDOK. Bewerking: Natuurkompas, 2020.

6.2 Effectbeoordeling

Aanlegfase

Gezien het ontbreken van vaste rust- en verblijfplaatsen in zowel de voormalige woning, de kapschuur als het aanbouwje, leidt de sloop van deze panden niet tot negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel bevindt zich in de nabijgelegen nieuwbouwwoning op nr. 23 een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis. Indien met de werkzaamheden geen rekening wordt gehouden met deze paarverblijfplaats, kan deze mogelijk ongeschikt raken indien er na zonsopgang gebruik wordt gemaakt van felle bouwverlichting die reikt tot aan de gevel van de woning. Als gevolg van het aanlichten van de mogelijke verblijfplaats kan deze worden verlaten doordat het dier te sterk wordt verstoord. Dit is een overtreding van art. 3.5, lid 2 en 4 van de Wnb.

Gebruiksfase

In de gebruiksfase zijn het aanbouwje, de kapschuur en de boerderijwoning gesloopt en is een nieuwe woning gerealiseerd. Daarnaast is het erf opnieuw ingericht en beplant met hagen, bomen en een boomgaard. Hierdoor biedt het plangebied meer beschutting en foerageermogelijkheden voor vleermuizen. In de toekomstige situatie kan het plangebied dus blijven fungeren als foerageergebied en is er zeer waarschijnlijk sprake van een kwalitatieve toename als foerageergebied.

7 Mitigatie en compensatie

Binnen het plangebied ontbreekt het aan vaste rust- en verblijfplaatsen, vaste vliegroutes of essentieel foerageergebied. Wel is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de nieuwbouwwoning nr. 23. De werkzaamheden kunnen leiden tot het verlies van een paarverblijfplaats en verstoring van de gewone dwergvleermuis indien er na zonsondergang de gevel wordt aangelicht. Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.5, lid 2 en 4 van de Wnb. Voor deze overtreding is echter een mitigerende maatregel te treffen, zie hieronder.

Bij voorkeur wordt er tijdens het vleermuisactieve seizoen (grotweg van april t/m oktober) geen felle (bouw)verlichting gebruikt na zonsondergang. Indien verlichting toch noodzakelijk is, moet aanlichting van de gevels van nieuwbouwwoning nr. 23 voorkomen worden. Ook kan worden gedacht aan het plaatsen van vleermuisvriendelijke verlichting. Dit omhelst lampen met naar beneden gerichte armaturen om verspreiding van licht naar de omgeving te voorkomen, geplaatst op relatief korte palen en met amberkleurige verlichting. Door deze maatregel te treffen wordt aantasting van de paarverblijfplaats en verstoring van de gewone dwergvleermuis voorkomen. Er is dan niet langer sprake van een overtreding van verbodsbepalingen.

8 Conclusies

Binnen het plangebied ontbreekt het aan vaste rust- en verblijfplaatsen, vaste vliegroutes of essentieel foerageergebied. Wel is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de nieuwbouwwoning nr. 23, direct buiten het plangebied. De werkzaamheden kunnen leiden tot het verlies van een paarverblijfplaats en verstoring van de gewone dwergvleermuis indien na zonsondergang de gevel van de nieuwbouwwoning wordt aangelicht. Hiermee is sprake van een overtreding van artikel 3.5, lid 2 en 4 van de Wnb.

Door tijdens het vleermuisactieve seizoen (grotweg van april t/m oktober) geen felle (bouw)verlichting te gebruiken na zonsondergang, kan aantasting van de verblijfplaats en verstoring van de gewone dwergvleermuis worden voorkomen. Indien verlichting toch noodzakelijk is, moet aanlichting van de gevels van nieuwbouwwoning nr. 23 voorkomen worden. Ook kan worden gedacht aan het plaatsen van vleermuisvriendelijke verlichting. Dit omhelst lampen met naar beneden gerichte armaturen om verspreiding van licht naar de omgeving te voorkomen, geplaatst op relatief korte palen en met amberkleurige verlichting. Door deze maatregel te treffen wordt aantasting van de paarverblijfplaats en verstoring van de gewone dwergvleermuis voorkomen. Er is dan niet langer sprake van een overtreding van verbodsbepalingen. Een ontheffing van verbodsbepalingen van de Wnb is dan ook niet noodzakelijk.

Bronnenlijst

Literatuur

- BIJ12, 2017. *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis* Pipistrellus pipistrellus. BIJ12, juli 2017.
- Dietz, C., von Helversen, O. & Nill, D. 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, uitgeverij De Fontein|Tirion Uitgevers B.V., Utrecht.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Internet

- Website Zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl).

Bijlage 1. Schets van toekomstige inrichting